

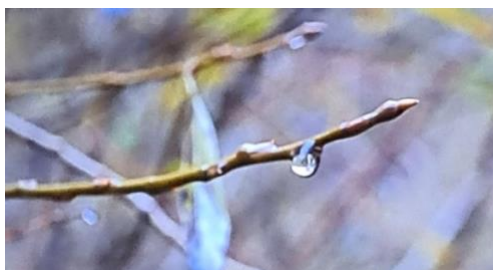

Vann i Israel

Av Elin Elkouby

Vann i Israel.

Vannet på jorda er like viktig som blodet er for kroppen. Begge er livs-givende og sirkulerer. Jesus underviser om «levende vann». For å kunne forstå det må man først forstå meningen med begrepet «levende vann».

I Israel har vi vann i Middelhavet, Genesaretsjøen, Dødehavet, diverse kilder i Jordanelva samt sesongelver i forbindelse med flom som følge av regn i vinterhalvåret. Noe av vannet fra disse kildene er ikke drikkevann. I jødisk sammenheng er «levende vann» det som kvalifiserer til å foreta et rituell bad i, en miqve. Dødehavet kvalifiserer ikke til dette og heller ikke kilder med stort innhold av mineraler som f.eks. mineralkilder rundt Genesaretsjøen og Hamat Gader, sør for Golanhøydene.

Det er mulig å foreta rituelle bad både i Middelhavet Genesaretsjøen, Jordan-elva og i forskjellige kilder rundt omkring i landet dersom det er dybde nok til å få hele kroppen dekket av vannet. Dersom man ikke bor i nærheten av en slik naturlig vannkilde så kan man foreta mikve i et basseng, men da er det visse regler som gjelder; Vannet må ha vært i sammenhengende bevegelse helt inn i bassenget. Dette er ikke noe problem i våre dager med vannledninger og pumper over alt, men i tidligere tider var dette en stor utfordring. Når bibelen beskriver «levende vann» så er det vann som kommer ned som regnvann, flyter i elver, renner inn i innsjøer og «vender tilbake» til havet, som er hovedkilden til fordampning og forming av skyer, som igjen forårsaker nedbør. Med andre ord så handler det om «vann i bevegelse» på et eller annet vis. Tidligere løste man forsyningen av vann til mikve-bassenger ved at regnvann ble samlet i en «vanntank», gjerne kuttet ut i fjell og sparklet, som lå på et høyere nivå i terrenget enn selve bassenget. Vannet kunne hindres fra å flyte videre ved en stopp-mekanisme på kanalen som fortsatte til bassenget, eller det kunne fortsette videre og fylle opp bassenget ved behov. Man kunne ikke avbryte flyten ved å bruke krukke eller dyreskinn for å fylle vann fra vann-reservoar til basseng. Dersom det var sprekker i reservoaret, ble muligheten for å foreta et rituel bad borte.

Drikkevann må selvsagt være «levende vann». Alt vann som ikke er i bevegelse, blir dårlig og farlig over tid. Når vintersesongen ikke ga livgivende regn i stor nok mengde resulterte det i hungersnød i tidligere tider. Trass i store framskritt på de fleste områder i verden så er vannmangel og dårlig kvalitet på vann, fremdeles et livstruende problem i store deler av verden.

Israel er på 1. plass i verden når det gjelder avsalting av sjøvann. Det utgjør 70% av vann som brukes i husholdningen. Israel er også på topp i verdenssammenheng når det gjelder gjenbruk av vann. 85% av vannet resirkuleres. Til sammenlikning kan nevnes at den neste i rekken er Spania som resirkulerer 20 % av vannet. Andre land resirkulerer så lite at det er snakk om ensifrede prosent.

Israel har alltid måttet være bevisste i forhold til sitt vannforbruk. Tidligere dreide alle tiltak seg om hvordan man kunne spare på vannet. Befolkningen ble jevnlig oppfordret til å sette på spare-filter på alle kraner og være bevisste i forhold til forbruk. Det var i perioder forbud mot å vanne hageplanter og plener. I jordbruket har man forsket på vannbesparende metoder for vanning. Israel har utviklet datastyrt dryppsystemer som bokstavelig talt drypper vanndråper i ulik størrelse og med ulikt intervall akkurat der planten kan nyttiggjøre seg det. Hvor mye vann en plante får i form av slike drypp avhenger av behovet.

Ellers benytter man seg av drivhus i alle størrelser, som hindrer fordampning eller sprinklere som spruter ut ørsmå dråper som i en tåke. Tidspunktet for vanning er også avgjørende for vannbesparing.

Tidligere var det Genesaretsjøen og borevann fra grunnvannsressurser som var hovedkildene til vann i Israel. Nå er det avsaltingsanlegget Soreq, ved Palmachim, sør for Tel Aviv, som er hovedkilden. Det er vann fra Middelhavet som pumpes inn i stasjonen. Dette vannet gjennomgår deretter en lang, innviklet og kostbar prosess før det pumpes videre til de tusen hjem.

Avsalting av sjøvann er langt ifra problemfritt. Renselsesprosessen krever mye strøm. Derfor må man ha tilgang på strøm til en pris som ligger innenfor

rimelighetens grenser. Med strømmangel rundt omkring i verden er dette helt klart en stor utfordring. Det å pumpe vann i store mengder fra havet kan få konsekvenser for både planter og livet i sjøen. Det er viktig å ta hensyn til alle sider ved dette.

Det er avfallsstoffer i forbindelse med filtreringen og dette må man finne tilfredsstillende måter å hankses med. Saltet kan selvsagt raffineres og brukes. Andre mineraler må man finne anvendelses-område for. Å «dumpe restavfall» tilbake i sjøen er ikke lurt. Naturlig ferskvann inneholder mineraler som kroppen har godt av å få i seg. Noe av utfordringene med avsaltingsvann er at det blir fattig på mineraler. Noen har hevdet at hjerte- og karsykdommer vil øke p.g.a. mangel på bl.a. magnesium. Kroppen reagerer ulikt på om mineraler tilføres naturlig via mat og drikke eller om det blir inntatt som kosttilskudd. Det kan dessuten være vanskelig å fastsette riktig dose.

Israel har hatt vannkriser som følge av manglende nedbør siden 50- og 60-tallet og like lenge har man å finne løsninger. Nå er Israel i en slik situasjon at selv om vinteren slår feil og det blir lite regn så vil det ikke bli noen vannkrise av det. Mange land i Europa, som tidligere betraktet vann som en selvfølge, opplever nå at muligheten for vannkriser er realistiske problemer. Innsjøer og elver er i ferd med å tørke ut mange steder.

I forhold til disse landene stiller Israel sterkt. Det er det underlig å tenke på for alle som har bodd her og som har opplevd den ene vannkrisen etter den andre opp igjennom årene. I Israel har vi alltid betalt for vannet og det har gjort at vi kanskje verdsetter det å ha vann i springen høyere. Men selv om situasjonen er god for Israel så fortsetter man å jobbe for å kunne møte utfordringene som ligger i framtida. Yehezkel Lifshitz, som er øverste leder for alt som har med vannressurser å gjøre i Israel, sier at «Vi kan glede oss over at vi har vann nok i alle hjem, men vi ser hva som skjer rundt oss i verden og må alltid være våkne slik at vi ikke havner i samme situasjon. De gode nyhetene er at det ikke er for seint å gjøre noe dersom man finner løsninger før krisen oppstår. Vi må avsalte, lagre, spare og framfor alt venne oss til å bli bevisste i forhold til den viktigste ressursen på jorda.»